

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.340/2012/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Nikházy László ügyvéd ügyintézése mellett a Nikházy és Társa Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, I.rendű felperes neve (címe) II. rendű és III.rendű felperes neve (címe) III. rendű felpereseknek, a dr. Papp Tamás Gyula (címe) ügyvéd által képviselt Groupama Garancia Biztosító (címe) alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 25.P.22.188/2009/58. számú ítélete ellen a felperesek részéről 62. sorszám alatt előterjesztett és 64. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az alperes által a II. rendű felperes részére fizetendő vagyoni kártérítés összegét 584 000 (ötszáznyolcvannégyezer) Ft-ról 752 571 (hétszázötvenkétezer-ötszázhetvenegy) Ft-ra felemeli. A II. rendű felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét 167 185 (százhatvanhétezer-száznyolcvanöt) Ft-ra, s az általa az államnak külön felhívásra megtérítendő le nem rótt kereseti illeték összegét 287 440 (kétszáznyolcvanhétezer-négyszáznegyven) Ft-ra leszállítja, míg az alperes által az államnak külön felhívásra megtérítendő le nem rótt kereseti illeték összegét 167 979 (százhatvanhétezer-kilencszázhetvenkilenc) Ft-ra felemeli, egyebekben pedig az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 71 592 (hetvennégyezer-ötszázkilencvenkettő) Ft másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 193 874 (százkilencvenháromezer-nyolcszázhetvennégy) Ft fellebbezési eljárási illetéket. Kötelezi a III. rendű felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 66 675 (hatvanhatezer-hatszázhetvenöt) Ft másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 168 000 (százhatvannyolcezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket. Kötelezi az alperest, hogy térítsen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 13 486 (tizenháromezer-négyszáznyolcvanhat) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2008. április hó 12. napján a számú főút 225 km 300 szelvényében **T. E-né** az általa vezetett személygépkocsival balra kanyarodás közben figyelmetlensége miatt nem biztosított elhaladási elsőbbséget a vele szemben szabályosan haladó, s az I. rendű felperes által vezetettfrsz-ú személygépkocsinak, amiért összeütköztek. Az I. rendű felperes által vezetett személygépkocsi utasai voltak a II-III. rendű felperesek. A kötelező felelősségbiztosítással az alperesnél rendelkező **T. E-né** bűnösségét közúti baleset gondatlan okozásának vétségében a Miskolci Városi Bíróság megállapította (9.B.2567/2008/5.).

A baleset következtében az I. rendű felperes a jobb mellkasfélen a biztonsági öv lefutásának megfelelően, azaz a kulcscsont középvonalán áthaladó vonalban, a VII-X. bordák magasságában vonalas véraláfutásos zúzódásos sérülést és a bal könyök-tájék felületes hámhorzsolásos sérülését szenvedte el, amely sérülések 8 napon belül gyógyultak.

A II. rendű felperes a szegycsont testének felső harmadában töréses sérülést, a jobb oldali orsócsont csuklóízületi végén, a vesszőszerű nyúlványon lényeges elmozdulás nélküli ferde töréses sérülést, a jobb láb sajkacsontjának jól álló ferde töréses sérülését, a mellkas jobb oldalának és a hasfalnak zúzódásos sérülését, a jobb oldali csípőcsont területének zúzódásos sérülését, valamint a jobb oldali lágyéktájék hámhorzsolásos sérülését szenvedte el. A jobb lábát felvágott, majd járógipszben rögzítették, a jobb oldali orsócsont vesszőszerű nyúlványának törését csavarral rögzítették. Őt csökkenő panaszok mellett április hó 17. napján bocsátották haza a megelőző célzatú véralvadást gátló kezelés gipszrögzítés ideje alatti folytatásának és gyógytorna előírásával. Sérülései közül a szegycsonttörés 8-10 hét, a jobb oldali orsócsont csuklótáji törése 4-6 hét, a jobb láb sajkacsont törése 6-8 hét alatt, míg a többi sérülés 8 napon belül gyógyult. A baleseti eredetű munkaképesség-csökkenésének mértéke 10 %. Nála a közlekedési balesettel összefüggésbe hozhatóan ideggyengeség, mint pszichés károsodás alakult ki, melyben a baleset mellett a munkahely elvesztésének is szerepe lehetett.

A III. rendű felperes a szegycsont testének felső harmadában kis lépcsővel járó ferdetöréses sérülést, jobb oldali kislökő mellúri vérgyülemmel járó sérülést, a mellkas jobb oldalának zúzódásos sérülését, valamint a mellkas és a hasfal hámhorzsolásos sérülését szenvedte el. Az első két sérülés 8-10 hét alatt, míg a további sérülések 8 napon belül gyógyultak, amelyek következtében kialakult munkaképesség-csökkenés mértéke 10 %. Nála a baleset miatt közepesen súlyos mértékű poszttraumás jellegű pszichés károsodás alakult ki.

A II-III. rendű felpereseket a kórházból való hazatérésük után **K.I-né** - a II. rendű felperes édesanyja - ápolta (mosdatás, etetés, injekciózás, illemhelyre kísérés), míg **K. J-**

né a főzést és a lakás takarítását végezte, valamint dolgozott a kertben és a III. rendű felperes mosdatásában is segített. A III. rendű felperes 3 hét múlva már nem volt fekvőbeteg, azonban a II. rendű felperes lassabban gyógyult. **K.I-né** és **K. J-né** 4 hónapig segítették a felpereseknek, amiért hetente személyenként 22 500 Ft-ot kaptak.

A II. rendű felperes munkáját a szedresben és barackosban napszámosokkal pótolták: **H. A., H. A-né** és ifjabb **H. A.** 3 hónapon keresztül havonta kb. 12-13 napot dolgoztak, amiért összesen 88-90 000 Ft-ot kaptak.

Az I. rendű felperes típusú személygépkocsijának forgalmi értéke a baleset előtt 2 270 000 Ft volt; azt a 2008. május hó 23. napján kelt adásvételi szerződéssel adták el a **"W" Kft.** részére 375 000 Ft vételárért. Az alperes az I. rendű felperesnek 1 601 000 Ft gépjárműkárt térített meg 2008. május hó 24. napján.

A II. rendű felperes a balesetet megelőzően a **"J"** Takarékszövetkezetben dolgozott. Ő kifejezetten sürgő-forgó ember volt, aki egyaránt elvégezte a háztartási és a házkörűli munkákat, hobbija a kert volt és annak virágai. Szabadidejében családjával együtt a községben szervezett különböző óvodai, iskolai rendezvényeken részt vett, s a nagyobb családi körben tartott megemlékezéseken is jelen volt. A balesetet követően őt gyalogosan és autóban utasként utazva is nyomasztja a közlekedés: szorong attól, hogy újból baleset éri és túlértékeli az egyes közlekedési szituációkat. A baleset óta fizikailag kevésbé terhelhető, fáradtabb, zaklatottabb, egyes mozgások fájdalmasak a számára, többet igényli a beszélgetést. A kertben szinte egyáltalán nem tud dolgozni, mások segítségével szorul a bevásárlások során. Kevesebbet mozdul ki otthonról, inkább orvosi kezelésekre jár. Zavarja, hogy nem tud olyan gyorsan dolgozni, ahogy korábban. 2011. január hó 24. napjától kezdődően ismét dolgozik - az **"A"** Takarékszövetkezetben pénztárosként.

A III. rendű felperes a balesetet megelőzően a népegészségügyi ellenőri szakán harmadéves hallgató volt. Kifejezetten mozgékony, ugyanakkor megfontolt, céltudatos személy volt, aki évekig versenyszerűen sportolt is. A balesetet követően a sportot teljesen mellőznie kellett, hosszabb időn keresztül nem tud cipekedni, ülni, tartani magát. Az egyetemi tanulmányait 2011. tavaszán félbehagyta, mert nem bírt teljesíteni és a pszichés állapota sem volt megfelelő. 2011. június hó 8. és július hó 20. napjai között a Megyei Kórház és Egyetemi Oktatókórház Neurológiai és Pszichiátriai Intézetének alkoholaddiktológiai rehabilitációs részlegén feküdt pszichés panaszai miatt, ahol a csoportos foglalkozások hatására feszültsége, szorongása oldódott, zárkózott viselkedése megszűnt, egyre nyitottabb, kommunikatívabb lett és a pár hetes kezelését követően családi konfliktusait rendezte, ezáltal hangulata, közérzete is kiegyensúlyozottabbá vált. A III. rendű felperes pszichiátriai szakrendelésen vett részt 2011. augusztus hó 1., szeptember hó 12. és október hó 24. napjain. 2011. szeptemberétől a Egyetem Gazdaságtudományi Karának gazdálkodás és menedzser szakán végzi tanulmányait, amely időponttól kezdődően a barátjával lakik M-on.

A felperesek módosított keresetükben az I. rendű felperes részére 324 000 Ft vagyoni kártérítés, a II. rendű felperes részére 951 000 Ft vagyoni és 5 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés, a III. rendű felperes részére 403 000 Ft vagyoni és 3 000 000 Ft nem vagyoni

kártérítés, valamint ezen összegek 2008. április 12. napjától számított késedelmi kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az alperes a felperesek keresetének jogalapját nem, csupán annak összegszerűségét vitatta a II-III. rendű felperesek vonatkozásában.

Az elsőfokú bíróság az 58. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, fizessen meg 15 napon belül az I. rendű felperesnek 324 000 Ft tőkét és ennek 2008. április hó 12. napjától járó késedelmi kamatát, továbbá 97 878 Ft perköltséget, a II. rendű felperesnek 1 184 000 Ft tőkét és 600 000 Ft tőke után 2008. április hó 12. napjától, míg 584 000 Ft tőke után 2008. június hó 1. napjától járó késedelmi kamatát, valamint a III. rendű felperesnek 1 123 000 Ft tőkét és 900 000 Ft tőke után 2008. április hó 12. napjától, míg 223 000 Ft tőke után 2008. június hó 1. napjától járó késedelmi kamatát, valamint térítsen meg az államnak külön felhívásra 157 865 Ft le nem rótt kereseti illetéket; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A II. rendű felperest az alperes részére 15 napon belül 173 037 Ft perköltség és az államnak külön felhívásra 297 554 Ft le nem rótt kereseti illeték, a III. rendű felperest pedig az alperes részére 15 napon belül 30 863 Ft perköltség és az államnak külön felhívásra 136 702 Ft le nem rótt kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

Határozatának a fellebbezés szempontjából releváns indokolása szerint a II. r. felperes esetében a közlekedési baleseti sérülésekkel okozati összefüggésben 60 nap időtartamban volt indokolt ápolás céljából segítség, és további 60 napra háztartási kisegítő igénybevétele, illetőleg 4 hónap időtartamban volt indokolt a ház körüli munkák elvégzéséhez is kisegítőt igénybe venni. Mivel a II-III. rendű felperesek egy helyen lábadoztak, nem volt indokolt két ápoló alkalmazása. Ezen összesen négy hónap alatt a szükséges teendőket **K.I-né** és **K. J-né** tanúk látták el, akik részére megfizetett heti 22 500 Ft alapulvételeivel az ápolás-gondozás, a háztartási kisegítő és a ház körüli kisegítő költségére az elsőfokú bíróság az alperest 230 000 Ft megfizetésére kötelezte a II. rendű felperes javára az összegszerűségében nem vitatott 354 000 Ft további vagyoni kártérítési követelés mellett. A megemelkedett rezsiköltség miatti vagyoni kártérítési követelését a II. rendű felperes nem bizonyította, ezért azt elutasította az elsőfokú bíróság.

A 10 %-os mértékű baleseti eredetű munkaképesség-csökkenésre, valamint a balesettel összefüggő pszichés károsodásra (ideggyengeség) és az ezek következtében hátrányosan megváltozott életminőségre figyelemmel - mivel a munkaképesség-csökkenés a munkája elvégzésében nem akadályozza, ám a hobbiját jelentő kertészkedésben korlátozza, és mert gyógyszer rendszeresen nem szed - az elsőfokú bíróság a II. rendű felperest ért immateriális hátrányok ellensúlyozására 600 000 Ft nem vagyoni kártérítést tartott alkalmasnak, így ezen összegben és kamataiban marasztalta az alperest, az ezt meghaladó keresetet elutasítva.

A III. rendű felperes ápolását, gondozását, illetőleg a háztartási munkákat ugyanúgy **K.I-né** és **K. J-né** végezte, mint a II. rendű felperesnél, mert az ő esetükben nem volt indokolt két ápoló igénybevétele. Emiatt az elsőfokú bíróság a **K.I-né** és **K. J-né** részére hetente kifizetett 22 500 Ft alapulvételeivel összesen 4 hónap időtartamra 180 000 Ft

megfizetésére kötelezte alperest az általa elismert 43 000 Ft vagyoni kártérítési követelés mellett.

A 10 %-os mértékű baleseti eredetű munkaképesség-csökkenésre és a közepesen súlyos poszttraumás jellegű pszichés károsodásra, az életkorára és arra tekintettel, hogy az életminősége a balesetet követően nem változott meg tartósan hátrányosan (a balesetet követő meglehetősen negatív fázison sikerült túllendülnie, új párkapcsolata van, új iskolát kezdett és új célt tűzött ki maga elé) az elsőfokú bíróság 900 000 Ft nem vagyoni kártérítést tartott alkalmasnak a III. rendű felperest ért immateriális hátrányok ellensúlyozására, így ezen összeg és kamatai megfizetésére kötelezte alperest, míg az ezt meghaladó keresetet elutasította.

Az alperes az I. rendű felperessel szemben pervesztes, míg a II-III. rendű felperesekkel szemben nagyobb részben pernyertes lett, ezért ennek alapján marasztalta az elsőfokú bíróság a feleket az ellenfél perköltségében és kötelezte őket a pervesztességükhöz igazodó le nem rótt kereseti illeték megtérítésére is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II-III. rendű felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatásával a II. rendű felperesnek fizetendő marasztalási összeg 2 592 000 Ft-tal, míg a III. rendű felperesnek fizetendő marasztalási összeg 2 100 000 Ft-tal történő felemelését kérték. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság négy hónap időtartamra csak a II-III. rendű felperesek ápolásra való rászorultságát állapította meg, ám a kisegítő költsége tekintetében nem foglalt állást, márpedig a szakvéleményből következően a háztartási kisegítői feladatok ellátása mellett a házkörüli munkák elvégzése is szükséges volt további négy hónap időtartamban. Ezt külön nem vette számításba, hanem e három munkát (ápolás, háztartás, házkörüli munkák) együtt értékelve határozta meg a II. rendű felperesnek járó 230 000 Ft-ot. A II-III. rendű felpereseknek ezen a címen megítélt összesen 410 000 Ft heti 22 500 Ft alapulvételével 126 napra elegendő, ami csupán a 60 nap ápolásra és a 60 nap háztartási munkákra nyújt fedezetet, de a négyhavi házkörüli munkákra nem. Ennek költsége 360 000 Ft, amelyből 192 000 Ft követelést érvényesít a II. rendű felperes. A javukra megítélt nem vagyoni kártérítés összegét alacsonynak tartották, mert a II. rendű felperes esetében figyelemmel kell lenni a távlati csökkent értékű munkavégzés lehetőségére, a III. rendű felperes esetében pedig fiatal felnőtt korára, valamint a mindennapos életvezetését, szórakozási tevékenységét és lehetőségeit beszűkítő maradványtünetekre, ami miatt mindkettőjük esetében indokolt felemelni a nem vagyoni kártérítés összegét 3 000 000 Ft-ra.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Az ítélet táblája a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes marasztalására, valamint a II-III. rendű felperesek tekintetében a keresetüket a fellebbezésben vitatott mértéken túlmenően elutasító rendelkezését. Az ítélet táblája a II. rendű felperes fellebbezését kisebb

részben alaposnak, a III. rendű felperes fellebbezését pedig alaptalannak találta a következők szerint:

A II-III. rendű felpereseket a perbeli közlekedési baleset következtében személyhez fűződő jogsérelem érte, nevezetesen sérült a Ptk. 76. §-ában nevesített egészséghez való joguk. Az ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A nem vagyoni kárpótlás egyik funkciója a kompenzáció, azaz a személyi sérelem, a hátrány hozzávetőleges kiegyensúlyozása pénzbeli szolgáltatás nyújtásával. A kompenzáció a tönkretett életlehetőségeket helyettesítő, kiegyensúlyozó, az elveszett helyett más nemű előnyt nyújtó funkciót tölt be. A nem vagyoni kárpótlás mértékének megállapításánál a sérelem súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni, nem hagyható figyelmen kívül az összeg meghatározásánál a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem.

Az elsőfokú bíróság helyesen vette számba és értékelte a II-III. rendű felperesek esetében bekövetkezett kompenzálendő hátrányokat, amely szempontokat egyenként és összességében figyelembe véve megfelelően határozta meg az azok ellensúlyozására alkalmas nem vagyoni kárpótlás összegét is, ami szükséges, de egyben elegendő is az elszenvedett hátrányok kiegyenlítéséhez. A nem vagyoni kártérítés összege mindkét felperes esetében megfelelt az egységes megítélés követelményének is, amivel szemben az általuk követelt nem vagyoni kártérítés - személyenként összesen 3 000 000 Ft - lényegesen súlyosabb következménnyel járó károsodás kompenzálására lenne alkalmas. Így a Fővárosi Ítéltábla a P.20610/2008. számú ügyben 2 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg annak a károsultnak, aki a baleseti eredetű egészségkárosodása folytán a munkaképessége 50%-át elvesztette. A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.III.21.372/2008/4. szám alatti ítéletében 3 500 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg a balesettel okozati összefüggésben a munkaképességének 67%-át elvesztő károsultnak, s akinek az állapota utóbb rosszabbodott, miáltal a munkaképesség-csökkenésének a mértéke 100 %-ossá vált. A Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf.20.736/2007/5. számú ítéletében 1 954 686 Ft nem vagyoni kártérítést állapított meg annak a károsultnak, akinek maradandó fogyatékossgot okozó sérülései összességükben 50 %-os munkaképesség-csökkenést eredményeztek. A Kúria a Pfv.III.20.999/2011/5. szám alatti ítéletében 2 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg a közlekedési baleset következtében 40 %-os mértékben csökkent munkaképességű károsultnak.

A II-III. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés összege annak késedelmi kamataival együtt az őket ért immateriális hátrányok ellensúlyozására szükséges és egyben elegendő, ezért e tekintetben az ítéltábla az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

A rendelkezésre álló peradatok szerint **"L.Jné és K. J-né"** tanúk a II-III. rendű felperesek ápolásáért, valamint a háztartási és a házkörüli munkák elvégzéséért személyenként kaptak heti 22 500 Ft-ot négy hónapon keresztül. **"L.Jné"** kizárólag a II. és a III. rendű

felperesek ápolását és gondozását végezte, amely 60 napon keresztül volt indokolt, ennek költsége pedig 192 857 Ft volt. A **K. J-né** tanú által a háztartásban és a ház körül végzett kisegítés összesen négy hónapon keresztül volt indokolt **dr.H. Cs.** igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye alapján, amelyért a tanút - heti 22 500 Ft alapulvételével 120 napra számolva - 385 714 Ft illette meg. A szakértő által indokoltnak tartott segítség indokolt költsége tehát összesen 578 571 Ft volt, ám ebből a II-III. rendű felpereseknek együttesen csupán 410 000 Ft-ot ítelt meg az elsőfokú bíróság. Különbözetként jelentkezik ezáltal 168 571 Ft, amelynek megtérítésére az alperes köteles. Emiatt az ítélet az első fokú ítéletet ugyancsak a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a II. rendű felperes javára megítélt vagyoni kártérítés összegét - mivel ezt a követelést kizárólagosan ő érvényesítette a fellebbezésében, s a házkörüli munkákban való segítséget is az ő esetében tartotta szükségesnek a szakértő - felemelte. Ennek következtében a II. rendű felperes és az alperes egymás közötti viszonyában módosult a pernyertesség-pervesztesség aránya (19,27-80,73 %-ról 22-78 %-ra), ami az általuk megtérítendő le nem rótt kereseti illeték és a II. rendű felperes által az alperes részére fizetendő perköltség összegének az ennek megfelelő arányú módosítását is szükségessé tette.

A II. rendű felperes nagyobb részben, míg a III. rendű felperes teljesen pervesztés lett a fellebbezési eljárásban, ezért ők a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése, illetőleg a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelesek az alperes javára másodfokú perköltséget fizetni, amelynek általános forgalmi adóval növelt összegét az ítélet az ítélet a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A per tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték pervesztességükhöz igazodó részét a felek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelesek külön felhívásra megtéríteni.

Debrecen, 2012. október hó 2. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő